

Ministerie van VWS
T.a.v. Dhr. Marcel van Raaij
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum: 8 september 2015
Betreft: Reactie probleemschets visie geneesmiddelencyclus

Geachte heer Van Raaij, beste Marcel,

Hartelijk dank voor de mogelijkheid om deel te nemen aan de consultaties voor de visie geneesmiddelenbeleid door uw departement. De aftrap hiertoe werd gegeven door het delen van de probleemschets visie geneesmiddelencyclus, gevolgd door een stakeholderbijeenkomst op 26 juni jongstleden. Wij kijken terug op een constructieve bijeenkomst, waar de stakeholders elkaar op hoofdlijnen wisten te vinden. Er bleek een grote behoefte aan feitelijke onderbouwing, aan het in het juiste perspectief plaatsen van uitdagingen, aan ontschotting en aan de noodzaak om korte en lange termijn oplossingen te scheiden. Een mooie start!

Omdat de 'Probleemschets visie geneesmiddelencyclus' tijdens de bijeenkomst niet in detail is besproken, geven wij graag middels deze brief onze reactie.

Innovatie heeft ons veel gebracht

Dankzij geneesmiddelen en vaccins kunnen miljoenen mensen meedoen: op het werk, aan een opleiding, in familieverband en in de vriendenkring. We leven steeds langer en gezonder, mede dankzij innovatieve geneesmiddelen en vaccins. De prevalentie van een aantal infectieziekten is fors teruggedrongen, sommige zijn zelfs de wereld uit geholpen. Medici hebben patiënten steeds meer te bieden. Een reumatoloog die nu zijn spreekkamer in kijkt, ziet dankzij TNF-alfa remmers steeds minder rolstoelen, rollators en andere hulpmiddelen. Oncologen hebben steeds meer tools in handen om patiënten effectiever te behandelen, met minder bijwerkingen. HIV is niet langer dodelijk. De eerste gentherapie is goedgekeurd, waarmee patiënten met een erfelijke aandoening na één behandeling te genezen zijn. Ook voor steeds meer patiënten met een zeldzame ziekte is een innovatieve therapie voorhanden, waardoor zij een toekomst krijgen. Al met al heeft innovatie ons al veel winst opgeleverd en er ligt nog veel in het verschiet.

... en innovatie zal ons nog veel brengen

In de probleemschets wordt een overzicht gegeven van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van geneesmiddelen. De nadruk ligt hier op het kostenaspect van zorg en innovatie, en de prijs van geneesmiddelen in het bijzonder. De opbrengst van geneesmiddelen en het belang van innovatie worden gemarginaliseerd en zelfs in twijfel getrokken, zoals blijkt uit enkele passages:

Bezoekadres

Loire 150, gebouw C (Synthesium)
2491 AK The Hague

Postadres

Postbus 443
2260 AK Leidschendam

- “De *significant benefit* van veel van deze nieuwe middelen is echter niet altijd even duidelijk dan wel moeilijk vast te stellen.”
- “De producten die de markt wel bereiken hebben vaak maar een beperkte toegevoegde waarde ten opzichte van wat er al beschikbaar is ('me too' producten).”
- “De vraag rijst echter of de geboden *incentives* in deze wetgeving in verhouding staan tot de therapeutische (meer-)waarde van de geregistreerde producten.”

Academie, onderzoeksinstituten, publiek-private samenwerkingsverbanden en het bedrijfsleven, ze werken allen keihard om middelen te ontwikkelen die maximale gezondheidswinst opleveren. En getuige de eerder genoemde innovaties, met succes. Onder het motto 'gezond en wel' heeft het ministerie van VWS de ambitie om iedereen zo lang mogelijk gezond te houden en zieken zo snel mogelijk beter te maken. Echter, vanuit die ambitie gezien, zijn veel van de in de probleemschets opgevoerde 'problemen', zoals de opkomst van *personalised medicine*, geavanceerde therapieën, weesgeneesmiddelen en kindergeneesmiddelen juist positieve ontwikkelingen!

Wij vragen het ministerie om innovatie en de toegevoegde waarde voor patiënten als positief uitgangspunt te hanteren bij de ontwikkeling van haar geneesmiddelenbeleid. De hoofdvraag van het geneesmiddelenbeleid zou moeten luiden: hoe kunnen wij ervoor zorgen dat de Nederlandse bevolking met behulp van geneesmiddelen (én vaccins!) zo lang mogelijk gezond blijft en dat we zieken zo snel mogelijk beter maken? Hierbij is onderzoek en innovatie de manier om ook in de toekomst gezondheidswinst te kunnen blijven boeken. De innovatieve of zelfs experimentele therapieën van vandaag zijn immers de standaardbehandelingen van morgen.

Meer gezondheidswinst met hetzelfde budget

Het is in ons aller belang dat de kosten van zorg, nu én in de toekomst, beheersbaar blijven. Het Ministerie heeft hiertoe verschillende maatregelen getroffen die tot dusver effectief blijken: zo zijn de uitgaven aan geneesmiddelen al jaren stabiel. Mede door het preferentiebeleid ontstaat ruimte voor de financiering van nieuwe innovatieve middelen.

Wij vinden het dan ook jammer dat in de probleemanalyse de prijsstelling van geneesmiddelen zonder verdere onderbouwing stelselmatig als te hoog wordt afgedaan en dat beheersing van die prijs tot doel lijkt te zijn verheven. Het invoeren van subjectieve criteria als 'betaalbare prijs', 'maatschappelijke betaalbaarheid', 'aanvaardbare prijzen' en 'conform natuurlijk marktprincipe' zal resulteren in langduriger toelatingstrajecten. Deze criteria gaan voorbij aan het belang van de patiënt en daarmee ook aan de ambitie van het ministerie. Daarnaast zijn de criteria voor toelating van geneesmiddelen wettelijk verankerd. Het is dan ook niet juist om hier zonder de benodigde procedures een criterium als 'maatschappelijke aanvaardbare prijs' aan toe te voegen.

De recente rapportages van de NZa, ZIN en KWF Kankerbestrijding laten weliswaar zien dat de uitgaven aan geneesmiddelen op deelgebieden, zoals in de oncologie stijgen. Echter, door besparingen op andere vlakken door onder meer het preferentiebeleid en het op uit patent lopen van veelgebruikte geneesmiddelen, is er vooralsnog geen grond om te stellen dat de totale medicijnkosten op korte

termijn de pan uit zullen rijzen. Een aantal conclusies van deze rapporten wordt niet gestaafd door de onderliggende gegevens. Zo wordt een vertekend en onjuist beeld geschetst van de situatie.

Over de hele linie wordt er al jaren met hetzelfde geneesmiddelenbudget steeds meer gezondheidswinst geboekt. Met andere woorden: we behandelen meer patiënten en we behandelen ze effectiever. De probleemschets en ook de insteek van het ministerie van VWS doet ons inziens geen recht aan deze ontwikkelingen.

Visie ontwikkeling op basis van feiten en kansen

Het geneesmiddelenbeleid is cruciaal om de best mogelijke zorg voor elke patiënt te realiseren. Geneesmiddelen worden in toenemende mate ontwikkeld met behulp van biotechnologie. Het behoeft geen toelichting dat een duurzaam zorgsysteem met een solide, duidelijk en op feiten gebaseerd geneesmiddelenbeleid voor de biotech sector van het grootste belang is. Dat geldt ook voor patiënten met ernstige of zelfs levensbedreigende aandoeningen. Een optimaal toelatingsstelsel is voor hen letterlijk van levensbelang. Laten we dan ook streven naar zo kort mogelijke doorlooptijden, het stimuleren van toegang tot innovatieve geneesmiddelen en een transparant en helder beoordelingskader, dat het bedrijfsleven houvast geeft om ook in de toekomst innovaties te realiseren. Zodat patiënten blijvend toegang hebben tot nieuwe innovaties, en de Nederlandse biotech sector kan floreren dankzij een uitstekende concurrentiepositie.

Wij denken en werken dan ook graag mee om te komen tot een geneesmiddelenbeleid dat niet alleen bijdraagt aan een duurzaam zorgsysteem, maar er tevens voor zorgt dat de Nederlandse bevolking maximaal profiteert van de gezondheidswinst die te boeken is dankzij innovatieve geneesmiddelen.

Nogmaals hartelijk dank voor de gelegenheid actief te participeren in de totstandkoming van de visie geneesmiddelenbeleid. Graag licht ik deze brief binnenkort toe in een persoonlijk gesprek.

Met vriendelijke groet,

Annemiek Verkamman
Directeur HollandBIO